

lulus, & inani fiducia, & supersticiosa formidine. Sed quò progredior? epistola ferè iam librum superat: nec interim tamen uerbum de tuis laudibus ullum, in quas alius fortasse totus incubuisset: quarumq; citra ullam adulandi suspicionem uberrimam mihi materiam præbuisset (ut cæteras uirtutes tuas omittā) uel egregia doctrina tua, summāq; in rebus agendis prudentia: quam tot in diuersis nationibus, in tam arduis negocijs, tam feliciter actæ legationes declarant: uel singularis fides, grauitasq;: quam nisi satis perspectam, exploratamq; habuisset, nunq; te prudentissimus princeps sibi à secretis esse uoluisset. Sed cæterarū uirtutum tuarum prædicationi unica modestia tua reluctatur: quæ facit, ut quum laudāda tam libenter facias: fecisse te tamen non libenter audias. Parco igitur pudori tuo: hoc unum duntaxat abs te precatus: ut has in græcis literis studiij mei primitias æquo animo suscipias, sinasq; ut qualescūq; apud te sint amoris, officijq; in te mei monumentū, quas tibi sim ausus eo maiori fiducia cōmittere, quod & si tam acre tibi iudicium sit, ut quicquid erratum fuerit, nemo penetrantius uideat: is tamē est ingenij tui candor, ut nemo libentius conuiueat. Vale.

LVCIANI CYNICVS

CVS, THOMA MORO INTERPRETE.

Personæ, LVCIANVS ET CYNICVS.

LVCIANVS.

VID TV tandem? barbam quidem habes, & comā, tunicam non habes, nudusq; conspiceris, ac sine calceis, delecta nimirum uaga, inhumanāq; ac ferali uitam proprio corpore contra quā faciunt cæteri, semper usus incōmode, nunc huc, nunc illuc circuis, in arido præterea solo cubans, adeo ut plurimū etiam sordium, tritum isthoc pallium referat, alioqui nec ipsum, uel tenui filo, uel molle uel florulentum. CYNICVS. Neque enim indigeo, siquid est huiusmodi, ut comparetur facillime, dominōque minimum exhibeat negocij, id inquam mihi sufficit. At tu per Deos dic mihi, putas ne esse in luxu uitium? LVCIA. Immodum. CYNICVS. Contra in frugalitate uirtutem? LVCIANVS. Admodum. CYNICVS. Cur igitur tandem quū me uideas uiuentem frugalius quā uulgo faciunt homines, eos uero sumptuosius, me, non illos arguis? CYNICVS. Quia non frugalius per Iouem uideris mihi, sed egentius uiuere, immò uitā omnino egenam atque inopem. Nam tu nihil à mendicis differs, qui cibum mendicant in diem

in diem: CYNICVS. Vis ergo uideamus (quãdoquidem huc processit oratio) quidnam inopia sit, quidq; rursus copia? LV CIA. Si tibi quidẽ ita uideretur. CYNICVS. Nunquid ergo satis id cuiq; est, quicquid ipsius explet necessitatem? an aliud quippiam dicis? LV CIANVS. Esto istud. CYNICVS. Indigentia uero quicquid cuiusquã usui deest, nec eò quò sit necesse peruenit? LV CIANVS. Scilicet. CYNI. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est, quod necessitatem non expleat meam. LV CIA. Quo pacto istud ais? CYNICVS. Scies si consideres in quem usum eorum quodq; paratum est, quorum egemus, ut domus, an non tegumẽti gratia? LV CIANVS. Maxime. CYNI. Quid uestis, cuius gratia? nõne tegumentis etiam ipsa? LV CIANVS. Sanè. CYNI. At ipso per Deos tegumento, cuius rei gratia indiguerimus, nõne ut melius se habeat id quod tegitur? LV CIA. Mihi quidem sic uidentur. CYNI. Vtrum igitur tibi peius se habere hi uidentur pedes? LV CIA. Nescio. CYNI. Atqui hoc pacto didiceris, quodnam pedum officium est? LV CIA. Ingredi. CYNI. An deterius ergo ingredi pedes tibi uidentur mei, quã aliorum? LV CIA. Istud uero fortasse non. CYNI. At nõ possent, seu sese melius seu deterius haberent, officium suũ præstare? LV CIA. fortasse. CYNICVS. Pedibus ergo nihilo peius affectis uideor, quã alijs? LV CIANVS. Non uideris. CYNICVS. Quid corpus uero meum? Num deterius quã reliquorũ? Nempe si deterius se haberet, esset idem imbecillius, corporis quippe uirtus robur est. An meũ ergo debilius? LV CIANVS. Non uidetur. CYNI. Neque pedes ergo tegumento uidentur egere, neq; reliquũ corpus. Quippe si egerent, male haberent. Egestas etenim omnino mala, ac peius habere se facit, ea quibuscunq; adfuerit. At ne ali quidem deterius corpus uidentur meum, quod quibuslibet tibi alitur. LV CIA. Manifestum est id quidem. CYNI. Nam nec uegetum esset, robustumq; si aleretur male. Mala siquidem alimenta corpus tabefaciunt. LV CIA. Ista quidem ita se habent. CYNI. Quo pacto igitur, dic mihi, his ita se habentibus, me arguis, uitamq; improbas meam, ac miseram prædicas? LV CIANVS. Ideo per Iouem, quod quum natura (quam tu colis) ac superi terram in cõmuni statuerint, ex ea multa nimirũ ac bona ædiderint, ut nobis omnia superessent abunde, non in necessitatem modo: uerũ in uoluptatem quoque, tu tamen horum omnium aut maximã saltem partis expers es, nec eorum quoquã frueris nihilo certe magis, quã fera. Nempe aquam bibis, quam etiam bibunt fera: Comedis uero quicquid offenderis, quemadmodum canes, tum cubile nihilo melius canibus habes: quãdoquidem gramen tibi sufficit, quemadmodũ & illis, pallium præterea circũfers nihilo mēdico decētius. Quanq; si tu

his contētus recte sapias, tū Deus profecto neutiq̄ recte fecit, primum quod oues effecit pingues, deinde uites dulcis uini feraces, ac reliquū de inde apparatus uarietate mirabilem, & oleū & mel & reliqua, omnia ut nos haberemus, edulia quidem omnigena haberemus, potū dulcē haberemus, pecunias haberemus, mollē lectū haberemus. Præterea pulchras domos, ac reliqua demum omnia mirum in modum præparata. Nam & ipsa quoq̄ artium effecta deorum dona sunt. At uiuere omnibus huiusce bonis priuatū, id fuerit profecto miserū, etiam si ab aliquo quopiam priueris. Quemadmodū hi qui seruantur in uinculis. Longe uero miserius, si quis ipse sese omnibus bonis priuet. Nam ea demum manifesta insania est. CYN. Et recte quidem fortasse dicis. Verū istuc dic mihi: Siquis diuite quopiā alacriter atq̄ hūane, quin prolixē quoq̄ exhibente conuiuū, tum hospites excipiente, & multos simul, & omnigenos, alios quidem imbecillos, alios autem robustos, deinde apponente multa, atq̄ omnigena, si quis, inquam, omnia corripiat, omniaq̄ deglutiat, nō ea tantum quæ uicina sunt, sed ea quoq̄ quæ procul absunt, præparata uidelicet inualidis, ipse tamen ualens, quum unū duntaxat uentrem habeat, nec multis ut nutriatur indigeat, diutius tamen quàm alij multi immoretur, hic uir cuiusmodi tibi uidetur esse? probus ne? LVCIA. Non mihi quidem. CYN. Quid uero, num temperans? LVCIA. Ne id quidē. CYN. Quid uero si quis eiusdē mensæ particeps, multa illa ac uaria negligat, uno quopiam ex his quæ proxime apponuntur, electo, quum satis in suam habeat necessitatem, id decenter edat, eoque solo utatur: cætera illa ne respiciat quidem, an non hunc temperatiorem & meliorem uirum illo putabis? LVCIA. Ego certe. CYN. Vtrum ergo iam intelligis, an me oportet dicere? LVCIA. Quid nam? CYN. Quod Deus illi quidem pulchre conuiuium instruētī similis est, ut qui apposuerit multa ac uaria, atq̄ omnigena, uti essent quæ cuiq̄ conueniant, alia quippe ualentibus, alia rursus ægrotantibus, atq̄ alia quidem robustis, alia uero inualidis, non ut omnibus utamur omnes, sed ut his utantur singuli, quæ suæ cuiusq̄ naturæ cōueniunt, & ex his ipsis, quacunque re maxime quemq̄ indigere contigerit. At uos illum qui per insatiabilitatem atque incontinentiam omnia corripit refertis, ut qui rebus uti uelitis omnibus, & undecunque partis, non solis cōtenti præsentibus, existimantes propriam quidem neque terram, ne mare sufficere, sed importātes ab ipsis usq̄ terræ finib⁹ uoluptates, patrijsq̄ rebus peregrina præferētes, sumptuosāq̄ frugalib⁹, atq̄ ea quæ difficile cōparantur his quæ sunt cōparatu facilia. In sūma deniq̄ molestias, malāq̄ potius eligētes, quàm absq̄ molestijs uiuere. At isti quidē pluri

rimi

rimi ac preciosi, beaticq; apparatus, quibus exultatis, per magnam ad uos miseriam, erumnamq; perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si libet, argentumq; considera: domus cōsidera sumptuosas, uestes operosas cōsidera: atq; eius generis omnia, quāto negotio emuntur, quot laboribus, periculis: imò sanguine, ac cæde quantocq; hominū interitu: non ideo solum quod dū nauigant, propter ista pereunt conplures: ac dum quærunt, parantq;, grauiā perferunt: sed ob id quoq; quod digladiationes multas pariunt, quodq; ob ea insidiantur inuicem & amicis amici, & parentibus liberi, & maritis cōiuges. Sic opinor Eriphylen quoque auri gratia prodidisse maritum. Atq; hæc quidem omnia fiunt, quum tamen uestes illæ uariæ nihilo magis quicquam queant calefacere, auratq; illa ædificia nihilo prorsus magis tegant, nec pocula illa argentea potui quicq; magis conducant. Sed nec aurei illi, nec eburnei itē lectuli, somnum suauiore præbeant, imò uidebis frequenter in eburneo lecto, sumptuosiscq; stromatibus, beatis illis somnum cōtingere nō posse. Præterea omnigenæ illæ circa edulia curæ, nihilo magis alunt, quin tabefaciunt potius corpora, isdemq; morbos ingenerant. Quid autem dicere attinet, libidinis gratia quantas molestias mortales & faciunt, & patiuntur: quanq; facile est isti cupiditati mederi, nisi quis uelit indulgere delitijs. At ne hæc quidem infania, corruptelaq; sufficere uideatur mortalibus, sed iam rerum etiam usum peruertunt, singulis rebus ad id utentes, ad quod minime paratæ sunt, quæadmodum lecto si quis uti carpenti loco uelit, ac tanq; curru. **LVCIA.** Quisnam is est? **CYN.** Vos, inquam, qui hominibus tanq; iumentis utimini. Nam eos iubetis, ut lecticas tanq; currus in ceruicibus ferant. Ipsi uero in sublimi residetis delicati, atq; illinc hoies perinde tanq; asinos aurigamini, imperantes ut hac, non illac eant, & qui hæc facitis maxime, isdē maxime beati uidemini. Tū hi qui pisciū carnibus non tantū ut alimentis utuntur, uerum tincturas etiam quasdam ex his machinantur, eos dico, qui purpuram tingunt, nōne & hi præter naturam his utuntur, quæ à deo præparata sunt? **LVCIA.** Non per Iouem, siquidem tingere etiam potest non comedi tantū purpuræ caro. **CYN.** At nō in id tamē nata est. Nam & cratere quispiam, si præter naturam detorqueat, ollæ loco posset uti, nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto posset quispiā uniuersam illorum infelicitatem percurrere, quæ tāta est? At tu me quoq; quod nolo eius esse particeps, incusas. Viuo ego tamē quæadmodū modestus ille, his uidelicet dūtaxat, quæ mihi apponunt uescens, ac frugalissimis utens. Varijs uero illis atq; omnigenis minime inhiās. Ac deinde quū paucis egeā, ac minime multis utar, ferinā tibi uideor uitā uiuere. **At**

re. Atqui hac ratione tua Dñi pfecto in periculū ueniūt, ne & ipsi sint fe-
ris etiam deteriores, quippe qui rei nullius indigēt. Verum ut exactius
intelligas, cuiusmodi horum utrunq; sit, uel paucis uidelicet egere, uel
multis, considera quod pluribus egent, primum pueri quàm adulti, de-
inde mulieres quàm uiri, tum ægroti quàm ualentes, atque omnino in
summa, inferiora qualibet præstantioribus plurium indigent, proin-
de Dñi omnino nullius egent rei, qui uero ad Deos accedunt proxime
quàm minimis egent. An Herculem putas omnium hominum præstā-
tissimum, quippe diuinum uirum, deumque recte creditum miserum
tunc fuisse, quum circuiret nudus, pelle duntaxat indutus, harum re-
rum nostrarum nihil desiderans? At ille miser pfecto non erat, quip-
pe qui miseriam ab alijs propulsabat, neque rursus pauper, qui terra,
maricq; dominabatur. Nempe quocūque intendisset impetum, omnes
quaquauerfum superabat, nec in quenquàm sui temporis incidit, qui se
uel æquarit unquam, uel uicerit, quoad ex humanis excessit. At tu illi
stromata putas, calceosque defuisse? atque ob id mundum obambulas-
se tantum uirum? Dicendum pfecto non est. Sed continens erat ac
fortis, & moderate uiuere uolebat, non indulgere delitijs. Quid These-
us eius discipulus? An non rex erat Atheniensium omnium, ac filius
etiam, ut ferunt, Neptuni, sua certe tempestate fortissimus? At tamen il-
le quoque uoluit sine calceis esse, ac nudus ingredi, barbamque & co-
mam nutrire placuit ei, nec ei tamen solum, sed omnibus etiam ueteri-
bus placuit, nempe meliores erant quàm uos, atque adeo ne sustinuis-
set quidem eorum quisquam aliquid huiusmodi, nihilo pfecto ma-
gis quàm leo quisquam sese tonderi. Siquidem carnis molliciem ac læ-
uorem decere mulieres existimabant, ipsi uero sicuti erant, ita uideri
quoque uiri uolebant, ac barbam quidem cultum uiri ducebant, quem
admodum in equis iubam, in leonibus barbam, quibus deus splendo-
ris quandam atque ornamenti uenustatem dedit, sic & uiris barbam
adiunxit. Illos igitur ego æmulor, ueteres, inquam, illos imitari uo-
lo, huius uero tempestatu homines non æmulor mirabilis huius
felicitatis nomine, quam in epulis & uestibus habent, dum poliunt
ac læuigant singulas corporis partes, ac ne secretiorum quidem ul-
lam, ita ut instituit natura, dimittentes. At mihi certe pedes opto, ut ni-
hil equinis differāt, quales Chironis fuisse ferunt. Tū ut ipse stromatis
nō egeā more leonū, nec cibo egeam magis exq̄sito, q̄ canes. Cōtingat
præterea mihi, ut terra quauis mihi p se p cubili sufficiat. Domū uero
ut mundū hūc existimē. Alimēta demū ut ea deligam, quæ facillime cō-
parari possint. Aurum uero, argentumq; ne desiderem unq̄, neq; ego,
neq;

neque meorum amicorum quisquàm. Omnia nanq; mala inter homi-
 nes ex horum cupiditate nascuntur, & seditiones, & bella, & insidiæ, &
 cædes. Hæc omnia fontem habent plus habendi cupidinem. At hæc à
 nobis abscedat procul, ne unquàm plus satis appetā, minus uero quū
 habeam, ferre æquo animo ualeam. Nostra quidem ita se habent. Plu-
 rimum profecto à uulgi sententijs ista dissentiunt. Neque quicquàm
 ergo mirandum est, si ab his differimus habitu, à quibus tantum diffe-
 rimus instituto. Sed te demiror, quonam pacto quum suam quandam
 citharædo uestem tribuas, cultumq; atq; adeo tibicini suum, & tragæ-
 do suum, bono uiro cultum, uesterūque propriam nullā existimas, sed
 eandem ei cum uulgo habēdam censes, idq; quum uulgus malum sit.
 Quod si bonorum cultus proprius debet esse ullus, quinam deceat ma-
 gis quàm hic meus, qui maxime luxuriosus pudendus sit: quēq; illi ma-
 xime auersentur? Cultus ergo meus huiusmodi est, squalidum esse, hir-
 sutum esse, tritum pallium indui, comam producere, ac sine calceis ingre-
 di. Vester uero Cinædorum ornatui simillimus est, nec dignoscere uos
 quisquàm ab illis possit, neque colore uestium, neque mollicie, neque ca-
 milarum numero, neque lacernis, neque calceis, neq; capillorum cura,
 neq; odore. Nam & redoletis ut illi, iam præsertim uos qui estis felicissi-
 mi. Et quidem quid facias, quum uir eundem cū Cinædis odorē oleat?
 Etenim in ferendis laboribus nihil illis præstatis. Voluptatib; uero ni-
 hilominus quàm illi superamini, eadem comeditis, eodem modo dor-
 mitis, atque inceditis, imò uero incedere non uultis, sed gestari potius,
 tanq; sarcinæ, alij ab hominibus, alij uero à iumentis. At me pedes ipsi
 gestant quocunq; sit opus. Egōq; & frigus tolerare sufficio, & calorē
 pati, eaq; quæ dii obtulerint, minime moleste ferre, ideo uidelicet, quia
 miser sum. Vos uero propter hanc felicitatem nulla estis fortuna contē-
 ti, sed omnium pœnitet, ac præsentia ferre non potestis, absentia deside-
 ratis, hyeme quidem optantes æstatem, æstate rursus hyemem, atque
 in calore frigus, in frigore uicissim calorem, quemadmodum ægrotan-
 tes, morosi semper & queruli, quod in illis quidem facit morbus, in uo-
 bis uero mores. Atque hæc ita quum sint, iam nos in uitā uestram tra-
 ducere æquum censeatis, nostramq; corrumpere, quum sæpe male con-
 sulta sint, quæ facitis, ipsiq; sitis in uestris ipsorum negocijs minime cir-
 cumspecti, nihilq; eorum iudicio ac ratione, sed consuetudine cupidita-
 tis faciatis. Quamobrem nihil profecto differtis uos, ab his qui tor-
 rente feruntur. Illi quippe quocunq; fluxus intenderit, eò rapiun-
 tur, & uos itidem quocunq; libidines. At similiter quidem uobi-
 scum agitur, ut cum quodam qui equum insanum ascenderat:

Equus

Equus igitur uirum corripiens abstulit. Hic uero amplius iam desilire equo currente non poterat. Quidam uero quum occurrisset ei, rogauit quonam tenderet. Hic respondit, quocunque huic uidetur, equum demonstrans. Quod si uos quisquam roget, quò feramini, si uerum uultis dicere, dicetis in uniuersum quidem quocunque uideatur affectibus, sigillatim uero, interdum quocumque uoluptati, interdum quocunque ambitioni, interdum rursus quò lucri studio. Quin interdum ira, interdum metus interdum aliud quippiam huiusmodi uos auferre uideat. Neque enim unum duntaxat equum uos, sed multos insipientes, nunc hunc, nunc illum, furiosos quidem omnes auerimini. Auferunt ergo uos in barathrum, ac prærupta. Vos tamen priusquam cadatis casuros uos esse nescitis, at hoc detritum pallium quod uos ridetis comaque habitusque meus tantam habet uim, ut uitam mihi quietam præbeat, utque agam quicquid uolo, uerferque cum quibus uolo. Nempe ex indoctis, atque ineruditis hominibus nemo me adire uoluerit, ob hunc habitum. At molles etiam qui sunt adhuc admodum procul declinant. Congrediuntur uero scitissimi atque modestissimi, & qui uirtutem cupiunt, hi potissimum congregiuntur mecum, horum ego consuetudine delector. Eorum uero fores qui homines uocantur, non obseruo, tum coronas aureas ac purpuram profastu habeo, atque homines ipsos derideo. At ut cultum hunc intelligas, non bonos modo uiros, sed ipsos etiam deos decere, atque eum deinde, si libet, irrideas, deorum statuas considera, utri uideantur uobis ne, an mihi similiores, neque Græcorum solum, sed barbarorum etiam templa circumspicias, utrum ipsi dii, ut ego, comati, barbati que sunt, an quemadmodum uos, rasi finguntur atque pinguntur.

Quin plurimos etiam sine tunicis conspicias, ut me nunc esse uides.

Quo pacto igitur audeas
posthac hunc habitum
uitio dare, quum
deos etiam de
cere uideatur?

LVCIANI CYNICI, THOMA MORO INTERPRETE,
F I N I S.